

'Architectuur is geen luxeproduct'

De architect beperkt zich al lang niet meer tot het uittekenen van bouwplannen. Dat is de centrale boodschap van het eerste Festival van de Architectuur. Het loopt tien dagen in Antwerpen.

KOEN VAN BOXEM
ANTWERPEN

Schrik niet als u vrijdag aan deSingel in Antwerpen een gigantische installatie ziet staan die u niet meteen associeert met hippe hedendaagse architectuur. 'Landschap' heet het gevaarte, een stad op wielen gebouwd met voorwerpen en materialen die her en der verzameld werden.

Het is een creatie van het kunstenaarsgezelschap Time Circus. In het atelier aan het Kattendijkdok wordt al een jaar aan het gevaarte gebouwd. Over drie jaar moet het klaar zijn. Waarna het Landschap aan een tournee door Europa begint, die het in 2021 in Elefsina in Griekenland moet brengen. Dat kan weleens een barre tocht worden, want de installatie wordt aangedreven door mankracht van vrijwilligers. 'We hebben bewust een motor uit ons ontwerp gebannen. We willen laten zien dat je op eigen kracht ook ver kunt geraken', legt Bram Soli van Time Circus uit.

De installatie is tien dagen lang te bezoeken op het eerste Festival van de Architectuur. Het zegt iets over de filosofie van het festival: de ramen en deuren van de architectuur opengooien. Niet toevallig is het thema 'Meer dan alleen bouwen'. 'Het festival is gegroeid uit de tweejaarlijkse Dag van de Architectuur', zegt projectleider Rosan Meijer. 'Die kende altijd veel succes, maar was beperkt in zijn opzet: het openstellen van interessante gebouwen. We doen dat zondag nog altijd, tegelijk met de Open Monumentendag. Maar het festival gaat verder. Met theater, dans, muziek, film en lezingen willen we tien dagen lang een breder publiek laten kennismaken met architectuur, te beginnen vrijdag tijdens onze openingsnacht.'

Het atelier van Time Circus, met een maquette van het basisplatform van het Landschap en spullen om in het gevaarte te stoppen. Straks te zien aan deSingel.

Betonstop

Aan het belang van architectuur voor de samenleving kan nauwelijks getwijfeld worden. De architectuur lijkt ook in een stroomversnelling te zitten. De betonstop die eraan komt, bijvoorbeeld, zal onze manier van wonen en dus bouwen grondig veranderen. Christoph Grafe, de directeur van het organiserende Vlaams Architectuurinstituut (VAi), beaamt dat. 'De taken van de architect worden complexer, omdat onze samenleving complexer wordt. Architecten moeten niet meer nadenken over hoe ze een gebouw neerzetten. Ze moeten nadenken over hoe ze steden gaan bouwen. De mobiliteitsproblematiek behoort ook toe aan de architect.'

Maar zitten architecten en stedenbouwkundigen wel altijd op dezelfde golfengete met de gemiddelde Vlaming, die zijn eigen huisje-tuintje-boompje wil? 'Terechte vraag. Die mentaliteit verandert in Vlaanderen traag. Misschien te traag. Ik begrijp dat wel. Weinig mensen geven hun droomhuis en -tuin graag op. Dat creëert een spanningsveld met de opvatting dat we kleiner en dichter bij elkaar moeten wonen. De uitda-

AUTOBAHN UTOPIA

Op het dak van deSingel stelt Liesa Van der Aa met haar muziektheatergezelschap One Trick Pony zaterdag haar nieuwe creatie 'Autobahn Utopia' voor. Ze liet zich daarvoor inspireren door de geluiden van de Antwerpse ring. Vrijdag is 'Secret Cinema' een spannend evenement. Op twee geheime plaatsen (je moet ze zoeken) worden films over architectuur getoond.

ging van de architectuur ligt in het wegwerken van dat spanningsveld. Je moet de mensen er met je ontwerp van overtuigen dat ze niet per se een eigen grasveldje nodig hebben om te genieten van een mooie zomeravond. Dat kan ook in een gezellige, gemeenschappelijke buitenruimte. De archi-

tect kan dat niet alleen. In Vlaanderen is er nood aan projectontwikkelaars die meedenken aan de toekomst en zich niet alleen laten leiden door de markt', zegt Grafe.

Het vergt een mentaliteitswijziging, en daarin heeft het festival zeker een rol te spelen. 'Bewustwording is een sleutelbegrip. Veel mensen reageren negatief op de betonstop, maar met ons festival willen we net uitleggen waarom de betonstop zinvol en nodig is', zegt Rosan Meijer.

Een van de lezingen op het festival snijdt het raakvlak tussen kunst en architectuur aan. Is architectuur voor Christoph Grafe kunst? 'De eeuwige vraag. Architectuur is zoveel. Mag ik verwijzen naar de Romeinse architect Vitruvius? Die schreef in zijn boek 'De architectura' wat een architect allemaal moet kunnen en kennen. Dat is een hele waslijst, met ook muziek, poëzie, astronomie, meetkunde. Dat klinkt misschien absurd, maar is het niet. Er zijn weinig kennisdisciplines waarvan het speelveld zo breed is. Techniek, wetenschap en ook poëzie, ja. Het dak mag niet lekken, maar daarmee is

Het dak mag niet lekken, maar daarmee is het niet gedaan voor de architect. Een artistieke toevoeging maakt iedereen gelukkiger.

DIRECTEUR VLAAMS
ARCHITECTUURINSTITUUT
CHRISTOPH GRAFE

het niet gedaan voor de architect. Een artistieke toevoeging maakt iedereen gelukkiger. De voormalige Vlaamse minister Wivina Demeester (CD&V) heeft ooit gezegd: in mooie architectuur vindt een mens zich mooi. Daar sta ik helemaal achter.'

De maatschappelijke status van de architect is te vergelijken met die van de advocaat en de chirurg. Een mens moet vaak een drempel overwinnen. 'Ten onrechte. De angst voor de architect spuit voort uit het idee dat architectuur luxe is. En bijgevolg duur. Dat wil ik tegenspreken. De architectuur verbetert niet de kwaliteit van het dagelijkse leven. Het is daarom geen luxe. Architectuur is niet enkel het ontwerp van een nieuw museum. Mobiliteit, zich kunnen ontspannen, naar school gaan, een huis voor bejaarden..., dat is ook architectuur', besluit Christoph Grafe.

'Festival van de Architectuur' opent vrijdag met een feestnacht en loopt tot 17 september. Het programma vindt u op www.vai.be

Wie heeft 110 miljoen voor Legermuseum?

Het Koninklijk Legermuseum in het Jubelpark zoekt een investeerder die in ruil voor de uitbating geld op tafel wil leggen voor een broodnodige renovatie. Kostprijs: 110 miljoen euro.

THOMAS PEETERS

De federale regering keurde vorig jaar de oprichting van een War Heritage Institute goed, dat alle federale instellingen groepeerd die werken rond oorlogsherinnering. Behalve over het Legermuseum gaat het over onder meer het Fort van Breendonk en het Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden.

Voor de instellingen heeft de oprichting van de koepelorganisatie verstrekkende gevolgen. De regering is opeens niet langer verplicht de renovatie van de instellingen zelf te financieren. Vooral voor het Legermuseum, dat in een erbarme-

De luchtvaarthal van het Legermuseum in het Jubelpark.

lijke staat verkeert, is dat een groot probleem. Het museum moet dringend een aantal belangrijke zalen restaureren. De volledige kostprijs van de restauratie bedraagt 110 mil-

joen euro. Het museum gaat de privémarkt op en zoekt een investeerder die in ruil voor de exploitatie de renovatiekosten op zich neemt. De procedure moet eind volgend

jaar beginnen. De werken zouden vier tot zes jaar duren.

Los van de torenhoge renovatiekosten is een extra probleem dat bepaalde delen van het museum zijn beschermd als monument. Dat maakt het extra moeilijk om ze te herbouwen tot zalen die voldoen aan de nieuwe digitale uitdagingen.

Het Legermuseum dateert van 1880. Met zijn 130.000 voorwerpen behoort het tot de belangrijkste in zijn soort. De voornaamste zaal die moet worden gerenoveerd, is de luchtvaarthal: 170 meter lang, 70 meter breed en 40 meter hoog. Waar moeten de vliegtuigen blijven tijdens de restauratie? 'Misschien in een beschermende tent op het terrein, zodat het publiek ze toch kan zien', suggereert Michel Jaupart, tijdelijk directeur van het Legermuseum, in de Franstalige zakenkrant L'Echo.

Wat heb ik als bijna-vijftigplusser nog om naar uit te kijken? Mijn eerste hartaanval?

TELEVISIEMAKER
BART DE PAUW

in Humo

MODE

Iris Van Herpen wint Johannes Vermeer Prijs 2017

De Johannes Vermeer Prijs 2017, de belangrijke Nederlandse staatsprijs voor de kunsten, is toegekend aan de modeontwerper Iris van Herpen. Ze ontvangt de prijs voor haar gehele oeuvre. De jury prijst Van Herpen wegens haar grensverleggende en interdisciplinaire ontwerpen, waarin ze 'uitzonderlijk talent en ongebreidelde nieuwsgierigheid verbindt aan vernieuwende digitale technieken en ambachtelijk vakmanschap'. Veel ontwerpen van Van Herpen worden getoond in musea. Een zestal van haar jurken is opgenomen in de collectie van het Metropolitan Museum of Art in New York. Voor Opera Vlaanderen maakt ze in februari 2018 de kostuums voor de opera 'Pelléas et Mélisande' van Claude Debussy.